

Forskrift om forbud mot bruk av animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr.

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet 29.mars 2007 i medhold av lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 17, jf. delegeringsvedtak av 19. desember 2003 nr. 1790, og EØS-avtalen vedlegg I (forordning (EF) nr. 1234/2003 og forordning (EF) nr. 1292/2005)

Kapittel I. Formål og virkeområde

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å fremme helsen hos produksjonsdyr, herunder beskytte mot overførbare spongiforme encefalopatii.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder innførsel, utførsel og omsetning av animalske proteiner og fôring av produksjonsdyr.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften forstås ved:

Blodprodukter: produkter fra blod eller bestanddeler av blod med unntak av blodmel.

Produktene omfatter tørket, frossent eller flytende plasma, tørket fullblod, tørkede, frosne eller flytende røde blodlegemer eller bestanddeler eller blandinger av disse.

Blodmel: produkter som er framstilt ved varmebehandling av blod i samsvar med gjeldende bestemmelser og som er beregnet brukt til fôr eller organisk gjødsel.

Fiskemel: bearbeidet animalsk protein fra akvatiske dyr, med unntak av sjøpattedyr.

Bearbeidet animalsk protein: animalske proteiner i samsvar med forordning (EF) nr. 1774/2002 og som i sin helhet er framstilt av kategori 3 materiale.

Gelatin: naturlig løselig protein, geldannende eller ikke geldannende, som er framkommet ved delvis hydrolyse av kollagen framstilt av bein, huder, skinn eller sener fra dyr (herunder fjørfe og akvatiske dyr).

Hydrolyserte proteiner: polypeptider, peptider og aminosyrer og blandinger av disse som framstilles ved hydrolyse av animalske biprodukter.

Produksjonsdyr: landbruks- og akvakulturdyr som holdes, oppføres eller avles for produksjon av mat og/eller kan bli slaktet for humant konsum.

Kapittel II. Krav ved omsetning av og fôring med animalske proteiner

§ 4. Omsetning av og fôring med animalske proteiner

Det er forbudt å omsette som fôr til drøvtyggere og å fôre drøvtyggere med proteiner av animalsk opprinnelse.

Det er forbudt å omsette som fôr til produksjonsdyr og å fôre produksjonsdyr med bearbeidede animalske proteiner.

Unntatt fra forbudet i første og annet ledd er

- a) melk og melkeprodukter,
- b) egg og eggprodukter,
- c) gelatin fra andre dyrearter enn drøvtyggere,
- d) di- og trikalsiumfosfat av animalsk opprinnelse som fôrvare til andre arter enn drøvtyggere i henhold til vedlegg 1,
- e) hydrolyserte proteiner fra huder og skinn av drøvtyggere eller fra andre animalske biprodukter og dyrearter enn drøvtyggere, og som etter prosessering har en molekylvekt lavere enn 10.000 dalton,

- f) fiskemel i henhold til vedlegg 2,
- g) akvakulturdyr som fôr til akvakulturdyr i henhold til § 5 og vedlegg 3,
- h) blodprodukter av blod fra andre dyrearter enn drøvtyggere som førmiddel til ikke drøvtyggende produksjonsdyr i henhold til vedlegg 4,
- i) blodmel fra andre dyrearter enn drøvtygger til fôring av akvakulturdyr i henhold til vedlegg 4,
- j) fôring med animalske proteiner til kjøttetende pelsdyr,
- k) rotfrukter som er forurenset med benfragmenter kan benyttes som førmiddel til produksjonsdyr når det kan utelukkes at forurensningen har skjedd som følge av krysskontaminering med benmel ved transport eller bearbeiding.

§ 5. Godkjenning for hygienisering av fôr til akvakulturdyr produsert av biprodukter fra akvakulturdyr

Akvakulturdyr og biprodukter av akvakulturdyr som skal brukes som fôr til akvakulturdyr skal være hygienisert etter metode som er godkjent av Mattilsynet. Metoden skal oppfylle de krav som går frem av vedlegg 3 i denne forskrift

§ 6. Særskilte krav for eksport av bearbeidet animalsk protein

Bearbeidede animalske proteiner som ikke er beregnet som fôr til produksjonsdyr, kan eksporteres til tredjestater på følgende vilkår:

- a) det må på forhånd foreligge en bilateral avtale med vedkommende lands myndighet, hvor vedkommende tredjestat forplikter seg til ikke å bruke de animalske proteinene til formål som er forbudt etter denne forskriften, og
- b) de bearbeidede animalske proteinene skal ikke reeksporteres for anvendelse som er forbudt i henhold til denne forskrift.

Bestemmelsene i første ledd gjelder ikke for kjæledyrfôr, fiskemel eller for produkter som inneholder fiskemel.

Kapittel III. Administrative bestemmelser

§ 7. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften i samsvar med matloven § 23 om tilsyn og vedtak, og kan herunder treffe vedtak etter § 25 om stenging og virksomhetskarantene og § 26 om tvangsmulkt.

§ 8. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser herunder EØS-avtalen.

§ 9. Straffebestemmelser

Forsettelig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser eller vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.
Fra samme tid oppheves:

- a) forskrift 22. desember 2000 nr. 1416 om forbud mot bruk av foredlede animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr.
- b) forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om fôrvarer, vedlegg 2B bokstavene i) og l), vedlegg 7B nr. 7 og vedlegg 8D.
- c) forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bkjempelse av dyresjukdommer, § 10 Forbud mot bruk av visse typer fôr til drøvtyggere.

Vedlegg 1. Betingelser for omsetning og bruk av dikalsiumfosfat og trikalsiumfosfat i fôr til produksjonsdyr

Fôrvarer med innhold av di- eller trikalsiumfosfat av animalsk opprinnelse skal fremstilles i anlegg som ikke produserer fôrvarer til drøvtyggere, og som er godkjente av Mattilsynet.

Mattilsynet kan etter søknad godkjenne produksjon av fôrvarer til drøvtyggere i anlegg som produserer fôr med innhold av dikalsiumfosfat eller trikalsiumfosfat, på følgende vilkår:

- transport og lagring av fôrvarer til drøvtyggere skal skje fullstendig atskilt fra fôrvarer som ikke er beregnet til drøvtyggere,
- ferdige fôrblandinger til drøvtyggere skal lagres, transporteres, fremstilles og emballeres fullstendig atskilt fra fôrblandinger med innhold av di- eller trikalsiumfosfat, og
- produsenten skal ha journal som angir innkjøp og bruk av di- eller trikalsiumfosfat og salg av fôrvarer som inneholder slike stoffer. Journalen skal være tilgjengelig for tilsynsmyndigheten i minst 5 år.

Det kreves ikke godkjenning for framstilling av fullfôr som inneholder di- eller trikalsiumfosfat ved hjemmeblanding dersom:

- virksomheten er registrert hos Mattilsynet,
- virksomheten bare holder andre produksjonsdyr enn drøvtyggere,
- fullfôret blir produsert på den virksomheten det skal brukes,
- fôrvaren som inneholder di- eller trikalsiumfosfat og som brukes til framstilling av fullfôret inneholder mindre enn 10 % totalfosfor.

Fôrvarer med innhold av di- eller trikalsiumfosfat av animalsk opprinnelse skal merkes med «Fôrvaren inneholder dikalsiumfosfat eller trikalsiumfosfat fra dyr. Det er forbudt å bruke denne fôrvaren til drøvtyggere.»

Bulktransport av fôrvarer med innhold av di- eller trikalsiumfosfat av animalsk opprinnelse skal gjøres med transportmidler som ikke samtidig transporterer fôr til drøvtyggere. Før transportmiddelet kan brukes til transport av fôr til drøvtyggere, skal det vaskes grundig.

Mattilsynet kan gi tillatelse til at fôrblandinger som inneholder di- eller trikalsiumfosfat av animalsk opprinnelse brukes til fôr på gårdsbruk der det holdes drøvtyggere, dersom det kan vises til forholdsregler som hindrer at slikt fôr gis til drøvtyggere.

Vedlegg 2. Betingelser for omsetning og bruk av fiskemel som fôrmiddel til produksjonsdyr

Fiskemel kan brukes som fôrmiddel til produksjonsdyr når melet er produsert på godkjente anlegg som utelukkende fremstiller produkter fra fisk.

Fiskemel som fôrmiddel til landdyr skal være fremstilt av fisk som er fanget i åpent hav eller av biprodukter fra akvakulturdyr som er slaktet for humant konsum. Fiskemel som fôrmiddel til akvakulturdyr skal være fremstilt av fisk som er fanget i åpent hav, i innsjø eller fra akvakulturdyr slaktet til humant konsum, men ikke fra akvakulturdyr av samme art.

Ved import av fiskemel fra land utenfor EØS skal hvert vareparti analyseres i henhold til direktiv 2003/126/EF før varen tillates innført for omsetning.

Fiskemel skal transporteres direkte fra produksjonsanlegg til fôrprodusent med transportmiddel som samtidig ikke transporterer andre fôrvarer. Dersom transportmidlet alternativt benyttes til transport av andre fôrvarer, skal det vaskes grundig før og etter transport av fiskemel.

Fiskemel som innføres fra land utenfor EØS skal transporteres direkte fra grensekontrollstasjonen til fôrprodusent i henhold til artikkel 8 i direktiv 98/78/EF, jf forskrift om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland, kapittel III.

Det gjøres unntak for krav om direkte transporter som nevnt i fjerde og femte ledd dersom mellomlagring gjøres på varelager som er godkjent til slikt bruk.

Fôrblandinger med innhold av fiskemel kan kun fremstilles ved godkjente eller registrerte anlegg. Fôrprodusenter skal ha journal som angir innkjøp og bruk av fiskemel og salg av fôrvarer som inneholder fiskemel. Journalen skal være tilgjengelig for tilsynsmyndigheten i minst 5 år.

Vedlegg 3. Betingelser for godkjenning for omsetning og bruk av akvakulturdyr som råvare til produksjon av fôr til akvakulturdyr.

Akvakulturdyr og biprodukter av akvakulturdyr kan benyttes til produksjon av fôr til akvakulturdyr dersom:

- akvakulturdyrene eller biproduktene ikke blir brukt som fôr til akvakulturdyr av samme art,
- akvakulturdyrene eller biproduktene kommer fra akvakulturanlegg som ikke er pålagt restriksjoner som følge av smittsom sykdom,
- akvakulturdyrene eller biproduktene kommer fra fisk slaktet til humant konsum på godkjent anlegg,
- akvakulturdyrene eller biproduktene har blitt bearbeidet etter metode godkjent av Mattilsynet,
- det foreligger et system for dokumentasjon og sporing fra råvarer til utfôring.

Det stilles følgende krav til hygienisering der akvakulturdyr benyttes i fôr til akvakulturdyr:

Metoden må gjennom anerkjent vitenskapelig dokumentasjon under relevante forsøksbetingelser, herunder organisk råvare og temperatur, vise minimum 3 log₁₀ (99,9%) inaktivering av *Aeromonas salmonicida*, *subsp. salmonicida* og IPN-virus

Vedlegg 4. Betingelser for omsetning og bruk av blodprodukter og blodmel som fôrmiddel til landdyr respektive akvatiske dyr

Blodmel og blodprodukter som brukes til fôrmidler kan kun være fremstilt av blod fra andre dyr enn drøvtyggere.

Blodet skal innsamles på EØS godkjente og registrerte slakterier som ikke slakter drøvtyggere, og transporteres direkte fra slakteri til bearbeidingsanlegg med transportmiddel som kun transporterer blod fra andre arter enn drøvtyggere. Dersom transportmidlet alternativt benyttes til transport av blod fra drøvtyggere, skal det vaskes grundig og inspiseres av Mattilsynet før transport av blod fra andre arter igjen kan tillates.

Mattilsynet kan gjøre unntak for krav om at slakteriet kun skal slakte andre dyr enn drøvtyggere når:

- slakting av drøvtyggere er fysisk atskilt fra slakting av andre dyr enn drøvtyggere
- innsamling, pakking, lagring og transport av blod fra andre dyr enn drøvtyggere er fysisk atskilt fra lokaler som håndterer blod fra drøvtyggere, og
- det regelmessig foretas undersøkelser for at blodet ikke inneholder proteiner fra drøvtyggere.

Blodprodukter og blodmel skal fremstilles i godkjente virksomheter som ikke benytter blod fra drøvtyggere. Mattilsynet kan fravike dette kravet, dersom virksomheten har et kontrollsystem som hindrer krysskontaminering. Et slikt kontrollsystem skal minimum omfatte:

- at bearbeiding av blod fra drøvtyggere og fra andre dyr gjøres i lukkede systemer som er fysisk atskilte fra hverandre,
- at transport, lagring og pakning av råvare i bulk og av ferdige blodprodukter i bulk fra drøvtyggere skjer i lokaler som er fysisk atskilt fra lokaler hvor råvare og ferdige blodprodukter i bulk fra andre dyr oppbevares,
- at det foretas regelmessige undersøkelser for at produktene ikke inneholder drøvtyggerprotein.

Fôrvarer som inneholder blodprodukter skal produseres på virksomheter som ikke produserer fôrvarer til drøvtyggere og som er godkjent eller registrert av Mattilsynet. Fôrvarer som inneholder blodmel skal produseres i virksomheter som produserer fôr til akvatiske dyr og som er registrert av Mattilsynet.

Mattilsynet kan etter søknad godkjenne produksjon av fôrvarer til drøvtyggere og andre produksjonsdyr i anlegg som produserer fôr med innhold av blodmel og blodprodukter, på følgende vilkår:

- produksjon, transport og lagring av fôrvarer til drøvtyggere skal skje fullstendig atskilt fra fôrvarer til andre produksjonsdyr og som inneholder blodprodukter eller blodmel,
- produksjon, transport og lagring av fôrvarer med innhold av blodprodukter skal skje fullstendig atskilt fra fôrvarer til fisk og som inneholder blodmel,
- produsenten skal ha journal som angir innkjøp og bruk av blodmel og blodprodukter og salg av fôrvarer som inneholder slike stoffer. Journalen skal være tilgjengelig for tilsynsmyndigheten i minst 5 år.

Det kreves ikke spesiell godkjenning for framstilling av fullfôr som inneholder blodmel eller blodprodukter ved hjemmeblanding dersom:

- virksomheten er registrert hos Mattilsynet,
- virksomheten ikke holder drøvtyggere, når det benyttes blodprodukter,
- virksomheten kun holder fisk når det benyttes blodmel,
- fullfôret blir produsert på den virksomheten det skal brukes, og
- fôrvaren som inneholder blodprodukter eller blodmel og som brukes til framstilling av fullfôret inneholder mindre enn 50 % totalprotein.

Merking av fôrvarer som inneholder blodprodukter og blodmel samt medfølgende handelsdokument eller helseattest, skal avhengig av hva som er passende ha følgende informasjon: ”Inneholder blodprodukter – skal ikke brukes til fôring av drøvtyggere” eller ”Inneholder blodmel – skal kun brukes til fôring av fisk”.

Bulktransport av fôrvarer med blodprodukt eller blodmel skal gjøres med transportmiddel som ikke benyttes til transport av fôrvarer til drøvtyggere henholdsvis andre produksjonsdyr unntatt transport av fôrvarer til kjøttetende pelsdyr. Dersom transportmidlet alternativt benyttes til transport av andre fôrvarer, skal det vaskes grundig før og etter transport av fôrvarer med blodprodukt eller blodmel.

Bruk og lagring av fôrvarer med innhold av blodprodukt henholdsvis blodmel er forbudt på virksomheter med drøvtyggere henholdsvis andre produksjonsdyr enn fisk.

Mattilsynet kan gjøre unntak fra bruk og lagringsbestemmelsene hvis tilfredsstillende tiltak for å hindre feilbruk av fôrvare er iverksatt av virksomheten.